

Ljudguide till Lunds Stadspark, utskrift

Del 4. Flikbladig bok

Dialog mellan Peter Linder och Fredrik Emmerfors:

Peter: Här har vi en flikbladig bok. Det är en variant av vanlig bok som har de här intressanta, djupt sågade bladen. Den kallas då *Fagus sylvatica* 'Asplenifolia'. Det är en variant man har hittat i skogen eller i en parkmiljö. Sedan har man tagit vara på den och ympat den – och på så sätt bevarat den. Den står här utmed huvudgången och är ett av originalträden sedan parkens tillblivelse. Man hade ett väldigt intresse vid tiden när Stadsparken tillkom att ta tillvara på annorlunda träd. Man hittade flikiga och runda bladformer, olika färger, som hos blodbok och guldbok, och även annorlunda trädformer, som hos hängbok och pelarbok. Och här har man då satt en flikbladig bok. Så det är tydligt att den hör till "sekelskiftessortimentet", som man kallar det. Man menar då skiftet mellan 1800-tal och 1900-tal. Tyvärr mår trädet inte riktigt prima. En del av de översta grenarna är lite torra och det beror bland annat på att det har lite fattig markförna under sig. Alla bladen städas ju årligen bort här, och gräsklippare kör på de ytliga rötterna så att de skavs lite. Knackar man på rötterna kan man höra lite ihåligheter. Så trädet hade mått väldigt bra om det hade fått en kvarliggande lövförna under sig. Man skulle kunna stänga av ett litet område under trädet och påföra kompost och löv där. Då skulle trädet vakna till liv och bli lite frodigare grönt.

Fredrik: Varför gör man inte det? Är det någon sorts skönhetsideal – man tycker det ser snyggare ut utan löv på marken?

Peter: Ja, det kan nog vara så. Man vill ha gräs på de flesta ställen här och inte ha några kringblåsande löv. Det kan man ju förstå, men trädet borde ändå gynnas först.

Peter: Det här är kinesisk sekvoja, med det lite tungvrickande vetenskapliga namnet *Metasequoia glyptostroboides*. Det här är ett kul träd, för det var helt okänt för vetenskapen ända fram till 1940-talet. Först då hittade man och "upptäckte" den här arten i Kina. Några år innan man upptäckte det hade man faktiskt hittat fossil av det här släktet och beskrivit det från dem. Bara några år senare hittade man sedan livs levande träd i Kina. Det blev ju en sensation och spreds då som ett levande fossil över världen. Det finns alltså inga äldre träd än från 1940-talet utanför Kina. Trädet växer fort och blir stort och gammalt. Det har en rak genomgående stam som senare spricker upp och blir djupt sprickig och kanelbrun, vilket är väldigt vackert ihop med de nya fina barr som slår ut fräscht grönt om våren. Den börjar ju liksom lärk och sumpcypress om varje år med nya barr.

Fredrik: Vi fortsätter lite grann framåt på den här lilla stigen, och snett fram till vänster öppnar det upp sig en liten plats. Mitt på den platsen står det en lind. Vi ser också snett fram till vänster en skulptur som heter "Pomona" och är gjord av Nils Möllerberg. Linden mitt på platsen här Peter, den är lite speciell.

Peter: Ja, det här är en silverlind, *Tilia tomentosa*. "Tomentosa" betyder filthårig eller hårig. Det är bladundersidorna som har fullt med stjärnhår och som gör att den blir så här silvrig på undersidan. Bladovansidan däremot är mer mörkgrön och slät, så det är rätt stor kontrast mellan sidorna på bladen. Just hårligheten är ett skydd mot uttorkning, så den tål torka väldigt bra. Därför används den en del i städer som gatuträd. En annan sak som är lite speciell med silverlinden är att den är fri från bladlöss. Det kan bli ett problem med andra lindar, där klibbig "honungsdagg" från bladlössen faller ner på bilar och bänkar. Men hårligheten gör att bladlössen inte alls gillar silverlinden.

Fredrik: Om vi nu vänder oss med silverlinden i ryggen och tittar på andra sidan stigen, så ser vi där ett äppelträd.

Peter: Ja, det är en låg krona man ser med lite hängande grenar. Detta är en hängform av vanligt matäppelträd. Det är en gammal sort, 'Elise Ratke', som inte alls används idag. Och detta är faktiskt det enda trädet i sitt slag som jag har sett i Sverige. Det är ympat ca 2 meter upp och sedan går grenarna ut i en båge och hänger ner. Det får normalstora äpplen och blomningen är fantastisk, med stora, vitrosa blommor som är typiska för äppelträd.

Fredrik: Så om man kommer hit någon gång i september, så kan man se hur äpplena ser ut?

Peter: Ja, då kan man nog få se något äpple här, men man ska helst låta dem vara.

Fredrik: Sedan bakom äppelträdet står det två lövträd.

Peter: Det är katsuraträd från Japan, med vackra, väldigt runda och lite hjärtformade blad. Det slår ut kopparfärgat och sedan blir det grönt om sommaren. På hösten får det en fin höstfärg, och då visar sig också en särskild egenskap: det doftar väldigt starkt av nybakat när löven faller. Man kan likna det vid hallonsoda, nybakad sirapslimpa eller pepparkaka. Så det är en god anledning att ha ett katsuraträd. När bladen har ramlat ner ser de också lite ut som pepparkakor. De är ju runda och har den färgen. Därför kallas det ibland pepparkaksträd eller kakträd.